

28 kwietnia 2023 r.

Informacja w sprawie nałożenia prawomocnej sankcji administracyjnej na Raiffeisen Bank Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie (obecnie Raiffeisen Bank International Aktiengesellschaft w Wiedniu)

Naczelny Sąd Administracyjny (NSA) oddalił skargę kasacyjną Raiffeisen Bank Polska SA z siedzibą w Warszawie (obecnie Raiffeisen Bank International Aktiengesellschaft w Wiedniu - „Bank”) w sprawie nałożenia przez KNF kary pieniężnej na Bank.

Decyzją z 14 września 2018 r. KNF nałożyła karę w wysokości 50 000 000 zł na Bank za brak sporządzenia sprawozdań finansowych na dzień otwarcia likwidacji funduszy inwestycyjnych tj.:

- Inwestycje Rolne Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji
- Inwestycje Selektywne Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji
- Lasy Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji
- Vivante Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji („Fundusze”),

co stanowiło naruszenie § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie trybu likwidacji funduszy inwestycyjnych¹.

Bank naruszył podstawowy obowiązek nałożony na likwidatora funduszy inwestycyjnych, tj. obowiązek niezwłocznego sporządzenia sprawozdań finansowych na otwarcie likwidacji funduszy.

Od decyzji z 14 września 2018 r. Bank złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, co skutkowało wydaniem decyzji z 30 października 2018 r. utrzymującej w mocy zaskarżoną decyzję. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (WSA) oddalił skargę na decyzję KNF złożoną przez Bank. Od wyroku WSA Bank złożył skargę kasacyjną do NSA.

25 kwietnia 2023 r. NSA oddalił skargę kasacyjną Banku, potwierdzając możliwość stosowania wobec banków przepisów sankcyjnych z art. 138 ust. 3 ustawy Prawo bankowe również w przypadkach, w których banki wykonują inne czynności niż czynności bankowe. W związku z tym wyrokiem, decyzja KNF stała się prawomocna.

¹ Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie trybu likwidacji funduszy inwestycyjnych

W ustnych motywach rozstrzygnięcia NSA wskazał m.in., że oceniając prawidłowość działania Banku jako likwidatora nie można pominąć tego, że Bank występował wcześniej w sprawie jako depozytariusz. Dobrowolnie zgodził się pełnić funkcję depozytariusza oraz zawarł w tym zakresie umowę, działając w celu zarobkowym.

Celem sporządzenia sprawozdań finansowych na otwarcie likwidacji funduszu jest przede wszystkim poinformowanie inwestorów, uczestników likwidowanych funduszy inwestycyjnych o stanie, charakterze i wartości aktywów wchodzących w skład portfela funduszu inwestycyjnego oraz wartości zobowiązań funduszu inwestycyjnego. Zgodnie z art. 249 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych²: „Likwidacja funduszu inwestycyjnego polega na zbyciu jego aktywów, ściągnięciu należności funduszu, zaspokojeniu wierzycieli funduszu i umorzeniu jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych przez wypłatę uzyskanych środków pieniężnych uczestnikom funduszu, proporcjonalnie do liczby posiadanych przez nich jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych”. Oznacza to, że aby podjąć działania likwidacyjne, mające na celu zbycie aktywów funduszu, likwidator musi mieć wiedzę o stanie i wartości aktywów funduszu.

Sporządzenie przez likwidatora sprawozdania finansowego na otwarcie likwidacji funduszu stanowi kluczowy element w procesie likwidacji funduszu inwestycyjnego. Sprawozdanie finansowe na otwarcie likwidacji funduszu przekazywane jest niezwłocznie radzie inwestorów oraz zgromadzeniu inwestorów, aby uzyskać przez uczestników likwidowanego funduszu informacje o jego sytuacji majątkowej oraz wartości posiadanych jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych. Brak sporządzenia sprawozdania finansowego na otwarcie likwidacji funduszu, a co za tym idzie nieprzekazanie takiego sprawozdania zgromadzeniu inwestorów/radzie inwestorów powoduje, że uczestnicy funduszu nie mają możliwości uzyskania pełnego obrazu sytuacji majątkowej funduszy, np. nie mają możliwości oszacowania, czy i w jakim zakresie ponieśli oni szkodę/stratę.

Naruszenie dotyczyło znacznej liczby uczestników Funduszy (ponad 1800 uczestników, w zdecydowanej większości osób fizycznych) i znacznej wartości zaangażowanych w Fundusze środków (ok. 500 mln zł). Na Banku, jako na profesjonalnym podmiocie działającym na rynku finansowym, ciążył szczególnie obowiązek przestrzegania regulacji dotyczących rynku finansowego. Dlatego nieprzestrzeganie przez niego obowiązków w każdym przypadku powinno spotkać się ze stanowczą reakcją organu nadzoru. Tym samym nałożona kara jest adekwatna do stwierdzonej nieprawidłowości.

Nałożona sankcja ma również mobilizować podmioty nadzorowane przez KNF, pełniące funkcję likwidatorów funduszy inwestycyjnych, do dokładania należytej staranności przy wykonywaniu obowiązków nałożonych prawem.

Maksymalna kara w tej sprawie wynosiła 226 323 000 zł.

² ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi („ustawa o funduszach inwestycyjnych”).